

7 pytań do... Giodo

7 pytań do... ministra Andrzeja Lewińskiego, zastępcy Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych

1. Jak wygląda specyfika ochrony danych osobowych w szkole?

Szkoły, przetwarzając dane osobowe, tj. wykonując na nich jakiegokolwiek operacje, takie jak zbieranie czy upublicznianie, w pierwszej kolejności muszą przestrzegać przepisów sektorowych regulujących działalność placówek oświatowych. Warto jednak zaznaczyć, że dyrektorzy szkół i kierownicy instytucji oświatowych nie uświadamiają sobie, że przepisy, które są skierowane do wszystkich przedsiębiorców i instytucji publicznych, obejmują również szkoły. Mam na myśli zarówno zasady Kodeksu cywilnego, które regulują problemy ochrony dóbr osobistych, jak i kwestie klasycznej ochrony danych osobowych wynikające z ustawy o ochronie danych osobowych.

2. Kto odpowiada za ochronę danych osobowych w szkole?

Formalnie i najczęściej to szkołę uznaje się za administratora danych osobowych uczniów czy pracowników, ale w jej imieniu te zadania realizuje dyrektor. Nie oznacza to jednak, że inni pracownicy szkoły, np. nauczyciele czy sekretarz szkoły, którzy mają do tych danych dostęp, nie są zobowiązani do dbania o ich bezpieczeństwo. Ale – co ważne – trzeba odróżnić tzw. administratora danych osobowych od tego, kto nimi administruje. Administratorem jest ten, kto decyduje o celach i środkach przetwarzania da-

nych. A informatyk, który w tej szkole pracuje i przetwarza dane uczniów, bo np. obsługuje system służący do prowadzenia dzienników lekcyjnych w formie elektronicznej, jest osobą, która jedynie administruje danymi. Niemniej, by móc je przetwarzać, powinien posiadać odpowiednie upoważnienie nadane mu przez administratora danych osobowych.

3. Co dyrektor, osoba odpowiedzialna za dane osobowe gromadzone w szkolnym systemie informatycznym, powinien zrobić, by dobrze zabezpieczyć te dane?

Powinien przede wszystkim zadbać o przygotowanie polityki bezpieczeństwa i instrukcji zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania zebranych danych osobowych, do czego zobowiązuje go ustawa o ochronie danych osobowych. Ten drugi z dokumentów powinien opisywać zastosowane rozwiązania techniczne i organizacyjne, jakie wprowadzono w celu zapewnienia bezpieczeństwa danych osobowych zarówno przed atakami z zewnątrz, czyli np. przed atakami cyberprzestępców, jak i przed nieuprawnionym dostępem do danych przez osoby z wewnątrz placówki. Ważne jest, by wskazać, kto został upoważniony do określonego rodzaju operacji na danych osobowych, takich m.in. jak wprowadzanie, dodawanie, usuwanie czy zmienianie danych. Istotne jest

też, aby osoby te miały również formalne upoważnienie ze strony administratora danych osobowych.

4. Czy znajomość ustawy o ochronie danych osobowych wystarcza, by właściwie chronić dane osobowe?

Znajomość ustawy o ochronie danych osobowych jest koniecznością dla każdego, kto pracuje w oświacie. Ale to jest dopiero podstawa, która może być modyfikowana przez akty prawne szczególne.

W szkole będzie to przede wszystkim ustawa o systemie oświaty oraz akty wykonawcze do niej, takie jak np. rozporządzenie w sprawie prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej

dokumentacji, czy też rozporządzenie w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

5. Czy rodzic może zakazać np. umieszczenia zdjęcia dziecka w gazetce szkolnej lub stronie internetowej placówki? Czy szkoła każdorazowo powinna uzyskiwać zgodę na publikację zdjęcia dziecka?

Upublicznienie wizerunku dziecka lub informacji o dziecku powinno się odbywać tylko wtedy, gdy zgodę na to wyrażą jego rodzice bądź opiekunowie prawni. Należy pamiętać, że niektóre informacje dotyczące dzieci mogą być dość wrażliwe z punktu widzenia rodziców czy opiekunów. Zachęcam dyrektorów szkół, by za każdym razem uzyskiwali zgodę na upowszechnienie określonych informacji o dzieciach. Taką zgodę można oczywiście wyrazić np. na cały rok szkolny.

6. Do kogo się zwrócić w przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych?

Najpierw najlepiej sytuację wyjaśnić w szkole, ale w przypadku naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, np. w przypadku nieodpowiedniego zabezpieczenia danych osobowych, które skutkuje dostępem do nich osób do tego nieuprawnionych, zawsze można wnieść skargę do GIODO. W stosunku do szkół nastawiamy się jednak na działalność edukacyjną, a nie represyjną. Dlatego w przypadkach przetwarzania przez nie danych osobowych niezgodnie z prawem Generalny Inspektor wskazuje wymagające usunięcia uchybienia, a w skrajnych sytuacjach może np. zakazać przetwarzania danych.

7. Jakie konsekwencje grożą dyrektorom za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych?

Pamiętajmy, że Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie jest

organem ścigania – jest przede wszystkim organem kontrolnym. W większości przypadków po prostu doradzamy, w jaki sposób najlepiej zabezpieczyć dane osobowe i wskazujemy, jakie warunki muszą być spełnione, aby dane były przetwarzane zgodnie z prawem. Gdy dyrektor szkoły czy przedszkola nie chce się podporządkować tym zaleceniom, GIODO może wydać decyzję administracyjną – dotyczącą albo zmiany sposobu przetwarzania danych, albo zaprzestania ich przetwarzania. Nie nakładamy wprost kar pieniężnych. Jednak zarówno dyrektorzy placówek oświatowych, jak i inne osoby przetwarzające dane osobowe w jednostkach oświatowych powinny pamiętać o tym, że ustawa o ochronie danych osobowych zawiera także przepisy karne, które przewidują kary finansowe. Jednak o ich nałożeniu zawsze decyduje sąd.

Ochrona danych w sieci – materiały dla nauczycieli

Zapraszamy do zapoznania się z przygotowanymi przez Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych oraz Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji materiałami informacyjnymi *Jak bezpiecznie zwiedzać cyfrowy świat* przeznaczonymi dla nauczycieli.

Przygotowany pakiet edukacyjno-informacyjny przedstawia zarys najważniejszych kwestii dotyczących tematyki ochrony danych osobowych i prywatności oraz bezpiecznego korzystania z internetu przez dzieci.

Broszura obejmuje 7 obszarów tematycznych: Ochrona danych osobowych; Prawo do prywatności w sieci;

Serwisy społecznościowe; Cyfrowe ślady; Komunikacja w sieci; Działania niepożądane w sieci; Gry i zabawy.

Wiedza na temat ochrony prywatności i danych osobowych oraz zasad bezpiecznego korzystania z internetu stanowi niezbędny element wychowania i edukacji szkolnej, zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Każdy uczeń powinien mieć nie tylko świadomość zagrożeń i ograniczeń związanych z korzystaniem z dobrodziejstw nowych technologii, ale również posiadać wiedzę i umiejętność ochrony swojej prywatności i korzystania

z przysługujących mu praw w tym zakresie. Tym bardziej, że w praktyce z możliwości, jakie daje sieć, korzystają coraz młodszy użytkownicy, ale często i dzieci, i ich rodzice nie zdają sobie sprawy z zagrożeń i potrzeby ochrony swojej prywatności.

Każdy ma prawo do prywatności i świadomej ochrony danych osobowych, a dzięki aktywności i zaangażowaniu nauczycieli ochrona tych praw ma szansę stać się dla najmłodszych uczestników społeczeństwa nawykiem, podobnie jak codzienne odrabianie lekcji.

Źródło

